

2017-08-28

Dnr 2017/150

”Avgiftsbefriad avlösning för anhörigvårdare” – förslag till politiker

Förslag till beslut

Socialförvaltningens förslag

1. Socialnämnden föreslår att kommunstyrelsen och kommunfullmäktige antar förslaget att utöka avgiftsfri avlösarservice från tolv (12) timmar per månad till 20 timmar per månad på försök under år 2018 och 2019.
2. Socialnämnden ger socialförvaltningen i uppdrag att följa upp konsekvenserna av förändringen för år 2018 under första halvåret 2019.

Ärendet i korthet

Den 8 april 2017 inkom ett förslag till politiker i Järfälla kommuns socialnämnd om att utöka antalet timmar för avgiftsfri avlösarservice för anhörigvårdare. Förslaget är från SPF Seniorerna, Järfälla PRO, Järfälla RPG, Järfälla Anhörigförening och Järfälla Demensförening genom Lennart Backman.

I förslaget framgår det att anhörigvårdare gör värdefulla insatser för såväl samhället som kommunen. Samtidigt är risken stor att de inte orkar med sitt uppdrag om de inte får tillräckligt med tid för att kunna uträtta ärenden, delta i friskvårdsaktivitet eller bara koppla av från sitt uppdrag. Mot bakgrund till detta lämnas förslaget att utöka timmarna för avgiftsfri avlösarservice från tolv (12) timmar till 20 timmar per månad.

Handlingar

1. Socialförvaltningens tjänsteskrivelse 2017-08-28
2. Förslag till politiker – Avgiftsbefriad avlösning för anhörigvårdare, daterad 2017-04-08

Bakgrund/Analys

Insatsen avlösarservice enligt Socialtjänstlagen (SoL) är en biståndsbedömd insats utifrån det individuella behovet. Den person som ska få ta del av avlösarservice måste göra en ansökan som utreds och beslutas om. Insatsen innebär att en personal kommer hem till den enskilde i hemmet och den anhöriga kan då lämna hemmet och till exempel delta i aktiviteter, besöka vänner eller uträtta ärenden. Hjälpen utformas utifrån den enskildes önskemål och behov och utföraren planerar tillsammans med den enskilde vad som ska göras medan avlösaren finns i hemmet. Avlösarservice innefattar inte tvätt, städning och liknande sysslor. Insatsen är en form av anhörigstöd.

I Järfälla kommun erbjuds idag upp till tolv (12) timmar avgiftsfri avlösarservice enligt socialtjänstlagen (SoL). Avlösarservice enligt LSS är helt avgiftsfritt.

Den 30 april 2017 var det totalt 62 personer i Järfälla kommun som i någon mån har avlösarservice enligt SoL. Av dessa hade nio (9) personer färre än tolv (12) timmar, 52 personer hade tolv (12) timmar och en (1) person hade 15 timmar. Bland dessa 62 personer är totalt fyra (4) personer under 65 år och de är inräknade i gruppen som har tolv (12) timmar avlösarservice.

Under perioden 2017-01-01 – 2017-06-29 fick fyra (4) personer över 65 år avslag på sin ansökan om avlösarservice, varav tre (3) delavslag och ett (1) avslag. En tredjedel av de som har tolv (12) timmar avlösarservice har det i kombination med någon av insatserna dagverksamhet och korttidsboende.

De personer som idag ansöker om insatsen avlösarservice ansöker om det antal timmar som är avgiftsfria oavsett det egentliga behovet.

Om timmarna för avgiftsfri avlösarservice skulle höjas från tolv (12) timmar till 20 timmar skulle det i snitt innebära cirka två (2) timmar mer avgiftsfri avlösarservice per vecka.

Det är möjligt att för få timmar avlösarservice leder till ett större behov av andra insatser exempelvis i form av korttidsboende, dagverksamhet och i förlängningen även särskilt boende i form av äldreboende.

Korttidsboende innebär att den enskilde vistas i ett särskilt boende enstaka kortare perioder eller har regelbundet återkommande växelboende för att själv få miljöombyte och återhämtning samt för att anhöriga ska få avlastning. Syftet är att på sikt underlätta för den enskilde att bo kvar i det egna hemmet genom den enskildes och anhörigas återhämtning. Korttidsboendet är alltså en insats som både riktar sig till den enskilde och anhöriga och är inte tänkt enbart som anhörigstöd.

Dagverksamhet utgår från den enskildes behov av social gemenskap och aktiverande och funktionsuppehållande insatser och förutsätter att behoven av social gemenskap inte kan tillgodoses genom nämndens öppna verksamheter. Insatsens syfte är att underlätta för den äldre att bo kvar i hemmet, men kan på samma gång också avlasta närstående som ger omvårdnad.

Behovet av dagverksamhet är större än vad antalet beviljade insatser visar eftersom det finns ett kösystem för dagverksamhet i Järfälla kommun. För närvarande väntar totalt 16 personer på en plats hos dagverksamheten. Det är i dagsläget fler personer som väntar på plats i dagverksamhet för personer med demens (11 personer) än i social dagverksamhet (5 personer). Socialförvaltningen har tidigare fått uppdraget att leta lokaler för dagverksamhet men i avvaktan på det har verksamheten utökats på Nibblevägen 15. I takt med att kommunen växer behövs fler platser.

Särskilt boende i form av äldreboende är en insats som kan vara aktuell när den enskilde har behov av stödjande och/eller kompenserade insatser för att få behoven tillgodosedda, men alla möjligheter att tillgodose behoven i det ordinarie boendet är uttömda och prövade. Den enskilde har alltså behov av omvårdnad dygnet runt och behoven kan inte tillgodoses i det egna hemmet, trots omfattande hemtjänst och trygghetslarm.

Om anhängvårdare skulle få fler timmar avgiftsfri avlösarservice skulle det i sin tur kanske kunna minska behovet av korttidsboende, men kanske också behovet eller omfattningen av insatsen dagverksamhet. Korttidsvistelse och dagverksamhet är insatser som en tredjedel av de som har avlösarservice tolv (12) timmar per månad har.

Fler timmar avgiftsfri avlösarservice kan också leda till att fler av de som vill vara kvar i hemmet längre ges den möjligheten och försenar därmed den enskildes behov av att flytta in på äldreboende.

Avlösarservice ingår i kundval. Det finns idag finns 16 stycken utförare som utför avlösarservice i Järfälla kommun.

Barnkonsekvensanalys

Socialnämnden har effektmålet att ytterligare stärka barnrättsperspektivet inom förvaltningens verksamheter. Därigenom ska barnkonsekvensanalyser genomföras i alla ärenden till nämnd som berör barn. I detta ärende har följande analys gjorts:

Kommer beslutet att beröra barn och ungdomar, nu eller i framtiden? - Den verksamhet som avses i beslutet berör i alla åldrar, men i undantagsfall barn. Barn i behov av avlösarservice får ofta insatsen genom LSS som är avgiftsfri.

Innebär beslutet att barns och ungas bästa sätts i främsta rummet? – Ja, möjlighet för fler att ansöka om avlösarservice.

Har barn och unga fått uttrycka sin mening? - Nej, barn och unga har inte deltagit i processen.

Ekonomiska konsekvenser

År 2017 är ersättningen från kommunen till utförarna följande: för avlösarservice 291 kronor per timme, för korttidsboende 2050 kronor per dygn, för social dagverksamhet 627 kronor per dag och för dagverksamhet med inriktning demens 747 kronor per dag.

Avgiften för den enskilde är 90 kronor per timme för hjälp i hemmet, ledsagning och avlösning, men de första tolv (12) timmarna avlösarservice är avgiftsfria. Vid en utökning av avgiftsfri avlösarservice till 20 timmar skulle kommunen få utökade kostnader om 720 kronor (90 kr x 8 timmar) per månad för varje person som använder 20 timmar avgiftsfri avlösarservice enligt SoL.

Om alla som idag har tolv (12) timmar avlösarservice (enligt SoL) skulle ansöka om och få beviljat 20 timmar avgiftsfri avlösarservice skulle kommunen få utökade kostnader om 37 440 kronor (52 st x 8 timmar x 90 kr) per månad.

Avgiften för den enskilde är 59 kronor per dygn för korttidsboende, 90 kronor för halvdag på dagverksamhet och 180 kronor för heldag.

Det är dock inte säkert att alla betalar hela den summan, eftersom den enskildes avgifter beräknas med hänsyn till dennes ekonomiska förhållanden. Det finns ett tak för vad kommunen får ta som högsta avgift. För år 2017 är högsta avgiften 1 792 kronor per månad.

Det är svårt att förutsäga hur många som skulle ansöka om fler timmar avgiftsfri avlösarservice samt om deras behov för insatserna korttidsboende och dagverksamhet skulle minska. Därmed är det svårt att förutspå om kostnaderna för kommunen kommer öka eller minska.

En uppföljning under första halvåret 2019 av konsekvenserna av förändringen, ekonomiskt och socialt, per helår 2018 kan ge underlag för beslut om förändring av antalet avgiftsfria timmar avlösarservice inför avgiftsärendet för år 2020.

Priser för korttidsboende beslutas av socialnämnden, medan socialnämnden lämnar förslag till beslut till kommunstyrelsen och kommunfullmäktige gällande hemtjänst-taxan som ligger till grund för avgifter för hemtjänst och dagverksamhet. Därför behöver förslag om utökad avgiftsfri avlösarservice lyftas till kommunstyrelsen och kommunfullmäktige för beslut.

Slutsatser

För att avlasta anhängvårdare föreslås att kommunstyrelsen och kommunfullmäktige antar förslaget att utöka den avgiftsfria avlösarservicen från tolv (12) timmar per månad till 20 timmar per månad. Förslaget kommer även ingå i avgiftsärendet som gäller avgifter för enskild för socialnämndens verksamhet.

Arnfinn Kleveland
Tf. socialdirektör

Jan Hellström
Tf. Avdelningschef äldreomsorg och
funktionshinder

Expedieras
Kommunstyrelsen
Kommunfullmäktige
Arnfinn Kleveland
Mia Öhrnell
Jan Hellström
Katherine Ramos Karlsson
Igor Arboleda
Inger Brandell